

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sžo/85/2014
Identifikačné číslo spisu:	6014200200
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Kováčová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6014200200.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: K. Y. W., C. XX, C. L., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Rimavská Sobota, Nám. M. Tompu 2, Rimavská Sobota, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. KaRS-2009/2014, R. z. 5611/2014 zo dňa 31.1.2014, o odvolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 27Sp/12/2014-147 z 5. augusta 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 27Sp/12/2014-147 z 5. augusta 2014 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 27Sp/12/2014-147 z 5. augusta 2014 odmietol odvolanie navrhovateľky proti rozhodnutiu odporcu o odňatí nároku na poskytnutie právnej pomoci, priznanom rozhodnutím zo dňa 30.9.2013. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že podané odvolanie, trpiace viacerými formálnymi aj obsahovými nedostatkami navrhovateľka napriek výzve krajského súdu na odstránenie väd odvolania neopravila a vady v stanovenej lehote neodstránila. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu, pretože odvolanie bolo odmietnuté a súd nezistil splnenie podmienok na náhradu trov konania podľa § 250k ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu krajského súdu podala navrhovateľka v zákonom stanovenej lehote odvolanie, v ktorom uviedla, že rozhodnutie krajského súdu sa nezakladá na pravde, nakoľko na výzvu súdu reagovala podaním, v ktorom odstránila súdom vyčítané vady odvolania.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že v plnom rozsahu súhlasí s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici 27Sp/12/2014-147 z 5. augusta 2014. Podľa jeho názoru navrhovateľka ani v odvolaní nedoplnila dôvody, pre ktoré napáda rozhodnutie Centra právnej pomoci, v čom vidí jeho nezákonnosť a nesprávny postup správneho orgánu a zároveň neuvádza dôvody, pre ktoré krajský súd rozhodol nesprávne a jej odvolanie odmietol. Z odvolania nie je zrejmé, čoho sa chce navrhovateľka domáhať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnuté rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, bez nariadenia pojednávania, podľa § 250ja ods. 2 a § 214 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky je potrebné vyhovieť a to vo vzťahu k vadám rozhodnutia krajského súdu.

V správnom súdnictve prejednávajú sudy zákonnosť postupov a rozhodnutí orgánov verejnej správy na základe návrhov fyzických alebo právnických osôb. Základným poslaním správneho súdnictva je teda ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní (čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky); ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím, či postupom orgánu verejnej správy ukrátená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) každému priznáva právo domáhať sa ustanoveným postupom svojich práv na súde alebo na inom orgáne Slovenskej republiky a odsek 2 tohto ustanovenia zaručuje tomu, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, obrátiť sa na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia. Ústavný súd vo svojej judikatúre uvádza, že súčasťou obsahu práva podľa čl. 46 ods. 1 je nielen právo každého domáhať sa svojho práva na súde alebo na inom orgáne Slovenskej republiky, ale aj právo byť účastníkom konania, v ktorom sa rozhoduje o jeho právach a povinnostiach. Z princípu dvojínštančnosti súdneho konania vyplýva právo účastníka súdneho konania, domáhať sa preskúmania rozhodnutia súdu prvého stupňa, v danom prípade krajského súdu, z dôvodov a v rozsahu stanovenom tak osobitnou úpravou druhej hlavy Piatej časti O.s.p. ako aj všeobecnými ustanoveniami upravujúcimi civilné odvolacie konanie v zmysle § 201 a nasl. O.s.p..).

V prejednávanej veci bolo úlohou krajského súdu preskúmať postupom v zmysle tretej hlavy Piatej časti O.s.p., t. j. na základe odvolania navrhovateľky, rozhodnutie Centra právnej pomoci, Kancelária Rimavská Sobota č. KaRS-2009/2014, R. z. 5611/2014 z 31. januára 2014, ktorým bol navrhovateľke odňatý nárok na poskytnutie právnej pomoci, nakoľko oprávnená osoba do 3 mesiacov od rozhodnutia o priznaní nároku neudelila plnú moc centru ani určenému advokátovi. Rozhodnutie správneho orgánu sa opieralo o konštatovanie, že na základe oznámenia ustanovenej advokátky, R.. A. H., ktoré bolo centru doručené spolu s celým spisovým materiálom dňa 28.1.2014, nedošlo do dňa doručenia tohto podania k uzavretiu plnej moci na zastupovanie a takisto oprávnená osoba nedôverovala ustanovenej advokátke pri jej právnom zastupovaní. Táto skutočnosť centru nebola oznámená oprávnenou osobou.

Proti tomuto rozhodnutiu Centra právnej pomoci podala navrhovateľka odvolanie doručené krajskému súdu 14. februára 2014, v ktorom okrem iných skutočností, netýkajúcich sa konania o priznanie nároku na právnu pomoc (ale vzťahujúcich sa k súdnemu konaniu, v súvislosti s ktorým bola žiadosť o právnu pomoc podaná) uviedla aj tvrdenie, že nesprávnosť napadnutého rozhodnutia vyplýva z toho, že pridelená advokátka, R.. A. H. jej žiadnu dohodu o zastupovaní k podpisu nepredložila.

Krajský súd uznesením sp. zn. 27Sp/12/2014-142 z 12. júna 2014, doručeným navrhovateľke 19. júna 2014, vyzval navrhovateľku na odstránenie vád odvolania, ktoré bránia vecnému vybaveniu návrhu, pričom v odôvodnení rozhodnutia navrhovateľke vytkol, že neoznačila úplne navrhovateľa, neuviedla dôvody, v čom vidí nezákonnosť napadnutého rozhodnutia a postupu správneho orgánu, nevyjadrila sa v akom rozsahu toto rozhodnutie a postup napáda, neuviedla, aký konečný návrh robí.

Na uznesenie krajského súdu navrhovateľka reagovala doplnením odvolania z 25. júna 2014, doručeným krajskému súdu 27. júna 2014. V tomto podaní v jednotlivých bodoch odstránila vady odvolania, teda uviedla úplné označenie navrhovateľa konania s dátumom narodenia a štátnym občianstvom, dôvody, na základe ktorých považuje rozhodnutie odporcu za nezákonné a jeho postup za nesprávny (dostavenie sa do kancelárie ustanovenej advokátky, pričom táto jej zastupovanie ústne nepotvrdila, ani vo veci nekonala) a tiež konečný návrh, teda čoho sa podaným odvolaním domáha.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že z doplneného odvolania navrhovateľky nie je zrejmé, v čom vidí nezákonnosť napadnutého rozhodnutia a postupu správneho orgánu a v akom rozsahu rozhodnutie odporcu napáda a skonštatoval, že navrhovateľka vady odvolania neodstránila, nakoľko uviedla len dôvody smerujúce k postupu a rozhodnutiu Okresného súdu v Rimavskej Sobote vo veci č. k. 9C/146/2013, nie však k rozhodnutiu postupu žalovaného, ktoré bolo napadnuté odvolaním.

Z obsahu pripojeného administratívneho spisu je zrejmé, že rozhodnutím Centra právnej pomoci, kancelária Rimavská Sobota sp. zn. KaRS-14526/3877/2013 ev. č. 44313/2013 zo dňa 30.9.2013, právoplatným dňa 2.10.2013 bolo zrušené predchádzajúce rozhodnutie vo veci žiadosti navrhovateľky o priznanie nároku na právnu pomoc, bol jej priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci a bola jej určená advokátka R. A. H. V odôvodnení rozhodnutia bolo okrem iného zdôraznené, že v prípade odmietnutia poskytovania právnych služieb v súlade so zákonom o advokácii je advokát povinný vynaložiť úsilie na zabezpečenie náhradníka. Osobu náhradníka, prípadne skutočnosť, že sa náhradníka advokátovi nepodarilo zabezpečiť, oznámi Centru právnej pomoci.

Výzvou zo dňa 30.9.2013 bola navrhovateľka s poukazom na § 12 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. vyzvaná na uzavretie dohody o poskytovaní právnej pomoci a udelenie plnomocenstva s poučením, že v prípade ak neuzavrie s určenou advokátkou dohodu, alebo jej neudelí plnomocenstvo, a nejde o prípad preukázanej nečinnosti advokáta, alebo jeho vzťahu k protistrane, Centrum v zmysle ust. § 14 ods. 1 písm. c) zákona č. 327/2005 Z. z. rozhodne o odňatí poskytovania právnej pomoci.

Listom došlým odporcovi dňa 28.1.2014 ustanovená advokátka R. A. H. požiadala Centrum o odňatie veci, nakoľko k dátumu 28.1.2014 nedošlo k udeleniu plnej moci na zastupovanie ani k uzavretiu dohody, K. Y. W. v súlade s ust. § 22 a nasl. zákona o advokácii nepodala advokátskej kancelárii potrebnú súčinnosť pri jej zastupovaní, a takisto bola z jej strany vyslovená na osobu ustanovenej advokátky nedôvera.

Podľa § 14 ods. 1 zák. č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi Centrum rozhodne o odňatí poskytovania právnej pomoci, ak

a) oprávnená osoba neposkytuje centru, určenému advokátovi alebo mediátorovi potrebnú súčinnosť,

b) sa v priebehu poskytovania právnej pomoci zistí, že oprávnená osoba sa nenachádza v materiálnej núdzi; ustanovenie § 6b tým nie je dotknuté,

c) oprávnená osoba do troch mesiacov od vydania právoplatného rozhodnutia o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci neuzavrie s centrom alebo určeným advokátom dohodu, alebo s určeným mediátorom dohodu o začatí mediácie, alebo neudelí plnomocenstvo centru alebo určenému advokátovi a nejde o prípad preukázanej nečinnosti advokáta alebo jeho vzťahu k protistrane,

d) vyjde najavo, že nárok na poskytovanie právnej pomoci sa žiadateľovi priznal na základe nepravdivých alebo neúplných údajov alebo

e) oprávnená osoba nevyhoví výzve podľa § 13 ods. 3.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti najvyšší súd skonštatoval, že vyslovené závery krajského súdu, o ktoré sa opiera napadnuté rozhodnutie nemožno považovať za dostačujúce.

V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Kurti v. Turecko - rozsudok z 29. septembra 2005 č. 2507/02, Múčková v. Slovensko - rozsudok z 13. júna 2006 č. 21302/02), je jedným z princípov predstavujúcich neopomenuteľnú súčasť práva na spravodlivý proces aj povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, pričom sa musí vyporiadať s námietkami uplatnenými účastníkmi konania, a to spôsobom zodpovedajúcim ich závažnosti. Pokiaľ súd tejto zákonnej povinnosti nedostojí, a to jednak tým, že sa zistenými skutočnosťami alebo tvrdenými námietkami nezaoberá vôbec, alebo sa

s nimi vyporiada nedostatočným spôsobom, založí tým nepreskúmateľnosť svojho rozhodnutia. Takýto postup nemožno akceptovať, nakoľko by znamenal otvorenie cesty k ľubovôli v súdnom rozhodovaní a znamenal by porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

Procesným právom účastníka konania odzrkadľujúcim aj jeho právo na spravodlivý súdny proces je právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, čo je priamo vyjadrené v povinnosti súdu odôvodniť rozhodnutie spôsobom upraveným v ustanovení § 157 ods. 2 OSP (v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (k tomu pozri bližšie napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 236/06 ako aj rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva Ruiz Torija v. Španielsko z 9. decembra 1994, Hiro Balani v. Španielsko z 9. decembra 1994, či Georgidias v. Grécko z 29. mája 1997).

Krajský súd v Banskej Bystrici v preskúmvanej veci podľa zhora uvedených ústavných článkov, zákonných ustanovení a zásad nepostupoval. V prvom rade nelogicky uviedol, že navrhovateľka neodstránila vady odvolania, pričom v podaní z 25. júna 2014 navrhovateľka v jednotlivých bodoch doplnila všetky nedostatky, ktoré obsahovalo jej podanie zo 14. februára 2014. Tak v samotnom odvolaní ako aj v podaní smerujúcom k odstráneniu nedostatkov podaného odvolania bola uvedená skutočnosť, že ustanovená advokátka jej nepredložila na podpis žiadnu dohodu o plnomocenstve, ani vo veci nekonala. Z tohto hľadiska pôsobí rozhodnutie krajského súdu zmätočne, čo je prejavom inej vady konania, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vo svojom rozhodnutí sa krajský súd obmedzil len na stručné skonštatovanie, že odvolanie navrhovateľky odmieta, nakoľko neodstránila nedostatky odvolania, svoje rozhodnutie však riadne neodôvodnil.

Vôbec sa nezaoberal evidentným rozporom medzi (zrejým) očakávaním navrhovateľky, že ustanovená advokátka jej na stretnutí predloží na podpis dohodu o plnomocenstve a tvrdením advokátky, že klientka jej neposkytla súčinnosť a vyslovila nedôveru. Treba však zdôrazniť, že ani prípadné vyslovenie nedôvery konkrétnemu ustanovenému advokátovi nemôže byť automaticky dôvodom na odňatie nároku na poskytnutie právnej pomoci.

Vyššie opísaný postup krajského súdu vyvoláva vážne pochybnosti o zákonnosti a vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, pri vydávaní ktorého došlo k vadám spôsobujúcim porušenie práva navrhovateľky na spravodlivý proces (§ 157 ods. 2 posledná veta OSP v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta OSP). V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu vec opätovne prejednať s prihliadnutím na obsah podaného odvolania, vrátane námietok proti postupu advokátky, ktorá neumožnila navrhovateľke uzavretie dohody o plnomocenstve a s prihliadnutím na ďalšie skutočnosti zistené v konaní (predovšetkým tvrdenie advokátky o vyslovení nedôvery zo strany K. Y. W.), vyhodnotiť tieto tvrdenia a preukázané skutočnosti vo vzťahu k dôvodnosti a vecnej správnosti rozhodnutia o odňatí nároku na poskytnutie právnej pomoci. V novom konaní je súd povinný vysporiadať sa so všetkými zistenými skutočnosťami a relevantnými námietkami účastníkov konania v intenciách platnej judikatúry a vydať nové rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací z uvedených dôvodov napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 250ja ods. 2 a § 221 ods. 1 písm. f) a h) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

O prípadných trovách odvolacieho konania rozhodne krajský súd v novom rozhodnutí vo veci (§ 246c O.s.p v spojení s ust. § 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.